

Årsrapport 2004

Senter for seniorpolitikk

INNHALDSFORTEGNELSE

1. Egen organisasjon	4
1.1 Formell organisasjon.....	4
1.1.1 Tilsluttede organisasjoner	4
1.1.2 Styret	5
1.2 Administrasjon.....	5
1.3 Budsjett og regnskap.....	6
1.4 Lokalteter	6
2. Faglig aktivitet	7
2.1 Nasjonalt krafttak.....	7
2.1.1 Satsingsområde 1 Mobilisering av organisasjonene	7
2.1.1.1 Arbeidsgruppa for Krafttaket.....	7
2.1.1.2 Samarbeide med prosjektet Inkluderende arbeidsliv, RTV	7
2.1.2 Satsingsområde 2 Informasjon og kunnskapsspredning	8
2.1.2.1 Journalist.....	8
2.1.2.2 Nyhetsbrevet	8
2.1.2.3 WEB.....	8
2.1.2.4 Seniorpolitisk barometer.....	9
2.1.2.5 Informasjonsarbeid og materiell	9
2.1.2.5.1 "Er senioren god butikk?"	9
2.1.2.5.2 Argumentasjonssamling	9
2.1.2.5.3 "Sats på Seniorene"	9
2.1.2.5.4 Effekter.....	9
2.1.2.5.5 Annonser	9
2.1.2.6 Årets seniorinitiativ 2004.....	10
2.1.2.7 Kultur	10
2.1.2.8 Milepælkonferanse.....	10
2.1.3 Satsingsområde 3 Forsøks- og utviklingsprosjekter.....	10
2.1.3.1 Prosjekt i kommunal sektor	10
2.1.3.2 Prosjekt i statlig sektor.....	11
2.1.3.3 Prosjekt i privat sektor	11
2.1.3.3.1 FoU-prosjekt i privat sektor.....	11
2.1.3.3.2 Forsøk på etablering av seniorpolitisk industrinettverk.....	12
2.1.3.3.3 Seniorpolitisk bedriftsnettverk	12
2.1.3.4 Pilotprosjekt i IKT kompetansebygging for seniorer i arbeidslivet...	12
2.1.4 Satsingsområde 4 Forskning	13
2.1.4.1 Forskernettverk	13
2.1.4.2 Løpende evaluering.....	13
2.1.4.3 Stipendiat	13
2.1.5 Satsingsområde 5 Utdanning og kompetanseheving.....	13
2.1.5.1 Konsulentnettverk i regionene	13
2.1.5.2 Styrket utdanningstilbud på høyskolenivå.....	14
2.2 Konsulent- og rådgivningsarbeid.....	14
2.2.1 Seniorpolitikk	14
2.3 Annet.....	14
2.3.1 Høringssaker.....	14
2.3.2 Internasjonalt samarbeid	15

2.3.2.1 Leonardoprojekt	15
2.3.2.2 Finland	15
2.3.2.3 Island.....	15
2.3.2.4 Bremen, Tyskland.....	15
2.3.2.5 Amsterdam, Nederland	15
2.3.2.6 Verona, Italia	16
2.3.2.7 OECD.....	16
2.3.3 Forberedelse til pensjonsalderen (FTP) – Seniorseminar	16
2.3.4 Materiell	17

1. Egen organisasjon

Strateginotat pr 15 12 00 vedtatt i styremøtet 15 02 01, legges til grunn for utvikling av Senter for seniorpolitikk (SSP) til et nasjonalt kompetansesenter i seniorpolitikk.

1.1 Formell organisasjon

SSP er en organisasjon med årsmøtet som øverste organ. Årsmøtet velger styret. Tjueseks organisasjoner er pr 31 12 04 tilsluttede senteret. De store organisasjonene i arbeidslivet er i all hovedsak tilsluttet. Dessuten har vi tilsluttede organisasjoner som en kan si avspeiler vår historie tilbake til 1969.

Årsmøtet 2004 ble avholdt 6. mai. Finn Berge Haaland, YS ble valgt som styremedlem Leif Eskedal, NITO ble valgt som varamedlem nr 1 og Ann-Kristin Copson ble valgt som varamedlem nr 2.

1.1.1 Tilsluttede organisasjoner

Oversikt over de 26 tilsluttede organisasjonene pr 31 12 04:

<i>Navn</i>	<i>Representant</i>
Aetat Arbeidsdirektoratet	Mortensen, Dag
Akademikerne	Nilsen, Anne-Britt
Arbeids- og Sosialdepartementet, (ASD)	Såheim, Thomas
Arbeiderbevegelsens Arbeidsgiverforening (AAF)	Johansen, Fritz P.
Arbeidernes Opplysningsforbund i Norge (AOF Norge)	Nilsen, Solveig
Arbeidsgiverforeningen NAVO	Sperrud, Gudny
Den norske kirke, Kirkerådet	Fæhn, Kristin
Finansnæringens Arbeidsgiverforening	Marstein, Kjell
Krigsinvalideforbundet	Hobbesland, Olav
Kommunenes Sentralforbund (KS)	Copson, Ann-Kristin
Landsorganisasjonen i Norge (LO)	Hågensen, Yngve
Landslaget for offentlige pensjonister (LOP)	Findahl, Niels
Moderniserings departementet, (MOD)	Finn Bjørnar Lund
Nasjonalforeningen for folkehelsen	Wilberg, Vidar G.
Norges Ingeniørorganisasjon (NITO)	Prytz, Erik
Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)	Malt, Ingrid Steen
HR Norge	Gran, Haakon
Norges mosjons- og bedriftsidrettsforbund (NMBF)	Atle Hunstad
Norges kvinne og familieforbund	Birkeland, Ingunn
Norsk Arbeidsmedisinsk forening	Hansli, Aud Kari
Norsk Pensjonistforbund	Lieungh, Georg
Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA)	Solem, Per Erik
Utdannings- og forskningsdepartementet	Rønningen, Gunnhild
Utdanningsgruppens hovedorganisasjon (UHO)	Knut-Arne Rønning

Voksenopplæringsforbundet	Bjerkaker, Sturla
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS)	Haaland, Finn Berge

1.1.2 Styret

Styret i SSP har i perioden mai 2004 – mai 2005 bestått av:

Navn	Verv	Organisasjon
Hågensen, Yngve	Leder	LO
Melbø, Finn	Nestleder	MOD
Solem, Per Erik	Styremedlem	NOVA
Malt, Ingrid Steen	Styremedlem	NHO
Nilsen, Anne-Britt	Styremedlem	Akademikerne
Haaland, Finn Berge	Styremedlem	YS
Nilsen, Øystein	Varamedlem (personlig)	LO
Rønbeck, Oskar	Varamedlem (personlig)	NHO
Lyng, Kolbein	Varamedlem (personlig)	NOVA
Copson, Ann-Kristin	Varamedlem nr 2	KS
Eskedal, Leif	Varamedlem nr 1	NITO

Styret har avholdt 5 møter i 2004.

1.2 Administrasjon

I 2000 ble vi av myndighetene bedt om å lage en tiltaksplan for et "Nasjonalt krafttak for seniorpolitikk i arbeidslivet". Tiltaksperiode 2001-2005. Vår faglige aktivitet er i hovedsak definert inn under krafttaksplanen. Høsten 2004 nedsatte styret en arbeidsgruppe mhp å se på SSP fremtid etter Krafttaksplanens utløp.

Se for øvrig nærmere omtale under faglig aktivitet.

Personalstatus 2004:

Fast ansatte:

- 1 *Direktør* - med overordnet faglig og administrativt ansvar for senteret. Ansvarlig talsperson ut mot storsamfunnet. Andre viktige oppgaver er koordinering av tiltakene/prosjektene i Krafttaket og samhandlingsprosessene med "eierene våre", arbeidslivsorganisasjonene og myndighetene som er oppdragsgivere for Krafttaket. I 2004 kan vi også si at seniorpolitikken på en måte fikk sitt politiske gjennombrudd bla gjennom vedtaket i sosialkomiteen i Stortinget om utarbeiding av en stortingsmelding på området. SSPs rolle i samspill med arbeidslivets organisasjoner har vært en avgjørende faktor i den samfunnsmessige bevisstgjøringsprosess som har funnet sted.
- 2 *Administrativ leder* - med vekt på daglig administrasjon av senteret, det være seg budsjett og regnskap, vedlikehold av inventar og utstyr, rapportering og dialog med bevilgende myndigheter, personalledelse og rådgivningstjeneste overfor nettverket.
- 3 *Rådgiver* - rådgivnings- og veiledningstjeneste innenfor seniorpolitikk og kurs i forberedelse til pensjonering. Bistår i bedriftsinterne prosesser med fokus på livsfaseorientert personalpolitikk med vekt på seniorer.

- 4 *Administrasjonssekretær* - med hovedarbeidsområde å utarbeide og gjennomføre gode kontorrutiner i senterets daglige drift, telefon og postbehandling, videreutvikle og vedlikeholde databaser, fakturabehandling og praktisk budsjett og regnskapsarbeide. Vår tidligere sekretær sluttet 1. juli 2004. Vår nåværende sekretær er engasjert ut Krafttakets periode, dvs ut 2005.

Engasjerte:

- 5 *Web redaktør / journalist* - i 60 % stilling, i engasjement.
- 6 *Konsulent* - i 50 % stilling for å bistå oss i utadrettet arbeide.
- 7 *Seniorrådgiver* - i 100% stilling med vekt på å bistå senteret med prosjektoppfølgning og kommunikasjon med virksomheter og organisasjoner. I tillegg har vedkommende viktige informasjonsoppgaver i forhold til storsamfunnet når det gjelder kunnskap og erfaringer som fremskaffes gjennom Krafttakets totale aktiviteter.

I basisbudsjettet har vi definert fem stillinger. Lønnsmidler til den femte stillingen benyttes etter hvilke behov for kompetanse senteret har til enhver tid.

1.3 Budsjett og regnskap

Vi skiller mellom budsjett for basisorganisasjonen og Krafttaket som sammen gir et totalbudsjett. På samme måte som vi budsjetterer, føres også regnskapet. Etter ny departementsstruktur pr 1. oktober 2004 rapporterer vi nå til to avdelinger i Arbeids- og sosialdepartementet. For basisorganisasjoner er det velferdpolitisk avdeling, mens det for Krafttaket er arbeidsavdelingen.

1.4 Lokalteter

Vi er godt fornøyd med våre lokaler. Det er god plass til 8 kontorplasser. Dessuten fungerer lokalene godt som møteplass på opptil ca 20 personer.

2. Faglig aktivitet

2.1 Nasjonalt krafttak

Senter for seniorpolitikk (SSP) har koordinerings-, produksjons- og informasjonsrollen i Krafttaket. Dessuten har vi en åpenbar rolle som pådrivere overfor organisasjonene i arbeidslivet og de tre statlige etatene som står bak Krafttaket.

Krafttaksplanen har fem satsingsområder:

2.1.1 Satsingsområde 1 Mobilisering av organisasjonene

Hensikten med satsingsområdet er blant annet å utdype og utvide samarbeidsoppgaver i eksisterende fora med forankring i organisasjonenes og etatens toppledelse og initiere nye seniorpolitiske tiltak

2.1.1.1 Arbeidsgruppa for Krafttaket

I utviklingen med Krafttaksplanen ble det nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra partene bak Krafttaket. Denne arbeidsgruppen er videreført og møtes ca tre ganger i året for å følge og samordne aktiviteter i egne organisasjoner. Arbeidsgruppen tok våren 2003 initiativ til å be om et møte med Arbeids- og administrasjonsministerer Viktor D. Norman for å få til en rundbordskonferanse for å utveksle tanker og ideer om mulige nye grep for å møte utfordringene som ligger i demografien.

Seinhøstes 2003 startet SSP arbeidet med å formulere nye grep i det seniorpolitiske arbeidet. Et forslag fra styret i SSP, kalt "Forslag til nye grep i det seniorpolitiske arbeidet," ble den 20.02.04 sendt statsminister, arbeids- og administrasjonsminister, sosialminister, de politiske partiene på Stortinget og "eierne" av Nasjonalt krafttak for seniorpolitikk i arbeidslivet. Forslagene er delt i tre, med seks forslag rettet mot myndighetene, tre forslag til partene i arbeidslivet og et eget punkt omfattet modellbedrifter i offentlig sektor. Som oppfølging har styreleder og direktør avholdt flere møter. Representanter fra SSP holdt innledninger på IA-samlinger organisert av YS og UHO. Likeså har direktøren deltatt på "Kick-off"-konferansen om IA-satsingen i regi av NHO og LO hvor også statsråd Dagfinn Høybråten var. Direktøren deltok og på møte i IA-forum, et forum for representanter fra arbeidslivets parter. Som et resultat av oppfølging overfor politiske miljøer vedrørende forslag til "Nye grep", ba Stortinget Regjeringen om at det skal lages en stortingsmelding om seniorpolitikk i arbeidslivet. Vedtaket ble gjort i desember 2004.

2.1.1.2 Samarbeide med prosjektet Inkluderende arbeidsliv, RTV

Rikstrykdeverket har i etatens "mål- og prioriteringer for 2004," forankret arbeidslivsentrenes arbeid med delmål tre til SSP og våre regionale nettverk. (Nyhetsbrev IA nr 9. 19. desember 03). Vi har derfor valgt å satse tungt på å veilede rådgiverne i arbeidslivsentrene i forhold til IA-avtalens tredje delmål. Det er en viktig satsing for oss at rådgivere på landsbasis kan yte virksomhetene i privat og offentlig sektor den bistand som etterspørres når det gjelder seniorpolitiske utfordringer. I henhold til denne satsing har vi derfor besøkt samtlige av arbeidslivssentrene. Formålet med besøkene var både å treffe leder og sentrale ansatte i arbeidet med delmål 3, få kunnskap om status og tilby eventuell ønskelig bistand.

Det ble laget en oppsummering etter besøkene med oppfølgingsaktiviteter. Blant annet var det ønsker om bistand fra SSP til fagopplæringsdager for rådgiverne på sentrene. Det ble også uttrykt et klart behov for at SSP samtaler med leder i det sentrale IA-prosjektet i RTV, samt med ledelsen i arbeidsgiverorganene NAVO og KS om de funnene vi har registrert. Ved årets slutt har vi hatt dypdykksdager med rådgivere ved 12 arbeidslivssentre.

2.1.2 Satsingsområde 2 Informasjon og kunnskapsspredning

2.1.2.1 Journalist

Vår journalist/web redaktør var engasjert i 60% stilling i 2004.

2.1.2.2 Nyhetsbrevet

Nyhetsbrevet 45+ endret fra nr 1- 2004 navn til *seniorpolitikk.no* og ble utgitt i seks utgaver. Innholdet avspeiler aktiviteten på websiden. Navnskiftet var et ønske om å knytte nyhetsbrev og webside sterkere sammen, samt komme bort fra den noen "fastlåste" aldersgrensen mellom hvem som regnes for seniorer og hvem som ikke gjør det

For utgave 2004/6 var opplaget 10 000 hvorav cirka 8000 adresserte. Nyhetsbrevet foreligger også i elektronisk form. Ved utgangen av 2003 er antall elektroniske abonnenter steget fra 335 til 438

2.1.2.3 WEB

www.seniorpolitikk.no fremstår fortsatt som landets eneste elektroniske portal øremerket seniorpolitikk. Antall abonnenter av den ukentlige elektroniske aktualitetstjenesten økte fra 691 til om lag 780.

Portalen skal fortsatt:

- reflektere det viktigste som skjer på det seniorpolitiske feltet; både politisk og i virksomhetene
- formidle eksempler på seniorpolitikk, angi verktøy/metoder som er egnet til å drive det seniorpolitiske arbeidet fremover på virksomhetsnivå
- presentere aktuell forskning og fakta
- stimulere til debatt om temaer som angår seniorer og deres arbeidssituasjon

Websiden har i året som er gått publisert 105 aktualitetssaker, og har hatt suksess med arbeidsgledetesten som har oppnådd over 4500 treff og ga oppslag i VG og en rekke mindre nettbaserte medier.

Websiden vår hadde i 2004 totalt 108 499 treff, en stigning på cirka 7000 fra året før. For antall unike brukere hadde vi en stigning på fra 12 000 til 16 000. Noe av årsaken er blant annet at vi fra september sendte ukentlige aktualiteter til samtlige av våre kontakter i dags- og fagpresse.

"Aktualiteter" er helt klart det mest populære tilbudet på hjemmesiden med en skåre på drøye 30 prosent. Websiden har vært brukt aktivt til å spre data om SSPs arrangementer/konferanser, blant annet presseseminalet om de nye likebehandlingsbestemmelsene i

Arbeidsmiljøloven og Norsk seniorpolitisk barometer. Vi ser en klar sammenheng mellom aktiviteten på nettet og den øvrige eksterne aktiviteten til SSP.

2.1.2.4 Seniorpolitisk barometer

Senter for seniorpolitikk har i samarbeid med MMI og Agenda utviklet "Norsk seniorpolitisk barometer". Her får vi årlige målinger på viktige områder som lederbevissthet, holdninger, diskriminering i arbeidslivet, både blant ledere og ansatte, mm. Hensikten med barometeret er både å måle utviklingen på området, få satt området på den politiske dagsorden og dessuten å oppnå medieoppmerksomhet som kan komplettere informasjonsarbeidet vårt i forhold til arbeidslivet og samfunnet generelt.

Vi har nå hatt to målinger, i 2003 og 2004. Begge har vært vellykkede både i form av antall medieoppslag og at det har satt søkelys på spesielle områder. I 2004 ble det sterkt fokusert at eldre arbeidstakere over 60 i økende grad har problemer med datasystemer som er vanskelig å lære (39%). Dette tydeliggjør at skal vi få folk til å jobbe lenger, vil det være avgjørende viktig at opplæringsmetodene på data endres i mer eldrevennlig retning.

Mange journalister kjenner vårt seniorpolitiske barometer og bruker det som en kunnskapskilde i sitt arbeid. Både i avisene og ellers er det hyggelig å konstatere at det stadig refereres til vårt barometer.

2.1.2.5 Informasjonsarbeid og materiell

2.1.2.5.1 "Er senioren god butikk?"

Brosjyren "Er senioren god butikk" er utarbeidet med basis i en rapport med samme navn. Rapporten er skrevet på av ECON på oppdrag fra SSP og ble lagt frem medio mai 2003. Se omtale i årsrapporten for 2003.

Brosjyren er trykket i et opplag på 15 000 og vi har fått mange gode tilbakemeldinger på nytten av den.

2.1.2.5.2 Argumentasjonssamling

Brosjyren "Fakta om seniorer i arbeidslivet" har vært etterspurt og er trykket i et opplag på 15 000. Se nærmere bakgrunnstoff i årsrapporten for 2003.

2.1.2.5.3 "Sats på Senioren"

En brosjyre som ble laget i 2003 i samarbeide med Idebanken, opplaget er tømt.

2.1.2.5.4 Effekter

Vi har i år bestilt nytt opplag av leppepomaden, med slagordet "Seniorpolitikk på alles lepper", likeså har vi gått til innkjøp av flere penner med SSPs logo.

2.1.2.5.5 Annonser

Vi hadde ingen annonser i 2004.

2.1.2.6 Årets seniorinitiativ 2004

Årets seniorinitiativ som tidligere hadde betegnelsen Årets seniorbedrift ble etablert i 1991 og opp gjennom årene har 12 bedrifter/virksomheter fått denne utmerkelsen. Vi mener dette var den første kåringen i sitt slag i verden. Senere har andre tatt opp denne ideen. Virksomhetene som får denne utmerkelsen fungerer som gode eksempler og gir ideer til andre som ønsker å utvikle god seniorpolitikk.

Prisen ble tildelt OLEANA AS for det fokus bedriften har på verdibasert ledelse med aldersmangfold og seniorkompetanse, arbeidsglede samt nøktern og visjonær verdiskaping som grunnholdninger.

Overrekkelsen var 2. desember på Hotell Bristol. Prisutdelingen fikk oppmerksomhet i TV2 og NRK 1.

2.1.2.7 Kultur

I samarbeide med Arbeidslivssenteret i Hordaland bisto SSP diskusjonsteateret Splint for å utvikle et teaterstykke rettet mot arbeidslivet hvor seniorpolitikken blir satt på dagsorden. Vi støttet prosjektet både faglig og økonomisk Stykket har fått navnet "Så bann på det er sant!" – Peer Gynt Meierier møter gammel-trollet. Splint fremførte stykket på vår nasjonale nettverkskonferanse på Lørenskog i høst og ved et par Arbeidslivssenter. De er dessuten i dialog med andre om mulig fremførelse.

2.1.2.8 Milepælkonferanse

I tiltaksplanen for Krafttaket står det at vi skal avholde en sluttkonferanse i 2005. Etter samtaler med representanter for AAD og SHD ble vi enige om at det måtte bli en Milepælkonferanse. Konferansen skal holdes på Holmenkollen Park Hotell Rica 1.-2. juni 2005. 3. juni vil vi samme stedet ha en internasjonalforskerkonferanse. Planleggingen av de tre konferansedagene ble påbegynt vinteren 2003/2004. En første invitasjon til konferansen ble sent ut høsten 2004. Målgruppen for hovedkonferansen er beslutningstakere på nasjonalt nivå og i virksomheter.

2.1.3 Satsingsområde 3 Forsøks- og utviklingsprosjekter

Hensikten med å gjennomføre seniorpolitiske prosjekter i kommunal, statlig og privat regi var ifølge tiltaksplanen å søke å skape gode "fyrtårn for seniorpolitikk". Underveis har vi erfart at det i beste fall vil være gode eksempler andre kan hente erfaringer fra. Arbeidsforskningsinstituttet er engasjert til å bistå med utviklingsarbeid/følgeforskning i det kommunale og det statlige prosjektet.

2.1.3.1 Prosjekt i kommunal sektor

Vi valgte å fokusere på pleie- og omsorgstjenestene i kommunal sektor, da vi vet det i årene fremover vil bli et økt behov for denne type tjenester.

Langerud sykehjem ble valgt som prosjektsted da vi visste at det der allerede var mange spennende utviklingstiltak i gang. Hensikten med å gå inn med bistand i utviklingsarbeid og følgeforskning ved sykehjemmet, er å søke å skape gode modeller og beskrive prosessene som gjennomføres. Mye har skjedd rundt prosjektet og sykehjemmet. Det viktigste som har skjedd knyttet til Krafttaket er at vi har gått inn og hjulpet dem med å bygge et læringssystem rundt de livsfasesystemer som er utviklet i sykehjemmet. Det være seg egen intern

hjelpepleierskole, instruktørordninger, klinisk kompetansestige, firkant samtaler, refleksjonsgrupper og livsfasepolitikk. Vi ser frem til endelige rapporter fra prosjektet.

2.1.3.2 Prosjekt i statlig sektor

SSP har gitt AFI i oppdrag å gjennomføre et forsøks - og utviklingsprosjekt i statlig sektor. Rikstrygdeverket er valgt, med et trygdekontor, fylkesttrygdekontor og arbeidslivssenter i fylkene Buskerud, Oslo og Nord-Trøndelag.

Prosjektets hovedmål er å bidra til bedre arbeidsmiljø, og legge til rette for at eldre ansatte kan stå lenger i arbeidet, både innad i trygdeetaten og i norsk arbeidsliv. Prosjektet skal både bidra til økt handlingsevne i organisasjonen, og dokumentere erfaringer og eksempler på god praksis.

Prosjektets metode er aksjonsforskning. Tiltakene ble valgt ut i tett dialog med aktørene. Aktørene gjennomfører og følger opp tiltakene, men med støtte fra AFI/SSP til å organisere prosessen og gjennomføre samlinger, dialogkonferanser og dialogverksteder. Dette medfører at det er aktørene selv som skaper og utvikler kunnskapen, mens forskernes rolle i denne sammenhengen er å tilrettelegge for gode arenaer og fruktbare prosesser for aktørene, samt systematisere kunnskap og erfaring.

Prosjektet er delt i tre faser, en oppstart - og planleggingsfase (våren 2003), gjennomføringsfase (høsten 2003-våren 2005) og en avslutningsfase (høsten 2005). Året 2004 har vært preget av valgte aktiviteter i det enkelte kontor. Det ble avholdt to fellesamlinger, den ene i mai og den andre i november. På den første samlingen var fokus kompetanseutvikling, på den siste var temaet medarbeideransvaret. AFI følger opp virksomhetene i prosjektet og rapporterer regelmessig til SSP/RTV om utviklingen i prosjektet. En forstyrrende faktor har vært utskifting av sentrale ledere og medarbeidere i de utvalgte kontorene i løpet av 2004. Det har også vært vanskelig med ledelsesforankringen på enkelte av kontorene. Den pågående omorganiseringen i hele trygdeetaten har også innvirket på det arbeidet som utføres på lokalt hold. En utfordring er også å få involvert RTVs øvrige ledelse i arbeidet .

2.1.3.3 Prosjekt i privat sektor

2.1.3.3.1 FoU-prosjekt i privat sektor

Planlegging av FoU-prosjekt i privat sektor ble igangsatt i slutten av 2003. I utgangspunktet deltok 5 små og mellomstore private virksomheter i Nord-Trøndelag. I prosjektet er AFI, SINTEF Teknologiledelse/Ny Praksis og Arbeidslivssentret i Nord-Trøndelag engasjert. I denne sammenheng har SSP sett det som viktig at Arbeidslivssentret gjennom dette samarbeidet har fått mulighet til å gi sine rådgivere ny kunnskap og praktisk erfaring med seniorpolitisk arbeid. SSPs rolle er ikke minst å bidra til at Arbeidslivssentrene får nok og god kompetanse til å jobbe med delmål 3 i Intensjonsavtalen.

I løpet av 2004 valgte en av bedriftene å trekke seg slik at det nå er fire tilbake, av disse 3 er industribedrifter.

I 2004 har det vært en løpende bevisstgjøringsprosess med økende fokus på konkretisering av tiltak og handlingsplan på den enkelte bedrift. Tiltakene har samlet seg på følgende områder:

kompetanse i betydningen behov for oppdatering av eldres kompetanse, opplæring, IKT og eldre, mentor-/fadderordninger, ledelse med vekt på mellomledernes ansvar. I tillegg har viktige temaer som skift- og turnusordninger, ”dialogsamtaler”, eldres involvering i endringer og teknologiske nyvinninger og ledelsesforankring vært satt på dagsorden. Det er et stort engasjement i bedriftene og 2005 blir et spennende år når det gjelder konkretisering og implementering av seniorpolitikken.

2.1.3.3.2 Forsøk på etablering av seniorpolitisk industrinettverk

På initiativ fra en av de store industribedriftene gjorde SSP et forsøk på å etablere et seniorpolitisk nettverk av de største industribedriftene i Norge. Vi samlet 8 av de største bedriftene, representert ved personaldirektørene, til et møte i mai 2004. På møtet utspant det seg en spennende diskusjon omkring industriens utfordringer når det gjelder eldre arbeidstakere generelt og i nedbemanningssituasjoner spesielt. Direktør Kåre Ytre-Eide i Siemens illustrerte mulighetene også industribedrifter har når det gjelder å ta i bruk eldre arbeidstakeres ressurser med bedriftsøkonomisk positive resultater. Bedriftenes uttrykte et behov for en videre kommunikasjon med NHO. Det ble formidlet et ønske om et møte med NHO. Møtet fant sted 19. oktober. For SSP var det ikke naturlig å delta på dette møtet. Etter møtet fikk SSP tilbakemelding om at bedriftene på nåværende tidspunkt ikke opplevde behov for å etablere bedriftsnettverk med fokus på seniorpolitikk.

2.1.3.3.3 Seniorpolitisk bedriftsnettverk

SSP har siden midtsommers 2003 vært koordinator av et seniorpolitisk bedriftsnettverk i bestående av Storebrand, Linjegods, Norsk Tipping, Siemens samt NHO. Disse har nå ønsket at vi også skal invitere virksomheter fra offentlig sektor og i 2005 vil Aetat og Sørums kommuner delta.

Bedriftsnettverket består av virksomheter som ligger i front på det seniorpolitiske feltet og en illustrasjon på dette er at toppledelsen ofte har vært representert på møtene. For SSP er det en stor ressurs å ha et nettverk av bedrifter/virksomheter som systematisk og målrettet jobber med integrering av det seniorpolitiske perspektiv i sin HR-politikk og som ser resultater av dette. I tillegg er det en stor styrke at vi i mediesammenheng har bedrifter å vise til som gode eksempler og som er villige til å prøve nye veier. I samarbeid med SSP er nå særlig Linjegods, Storebrand og Siemens eksponert i mange og viktige sammenhenger. Dette har vært av uvurderlig betydning for hele seniorfeltets synlighet i arbeidslivssammenheng.

2.1.3.4 Pilotprosjekt i IKT kompetansebygging for seniorer i arbeidslivet

Høgskolen i Bodø (HiBo) har på vegne av SSP drevet et pilotprosjekt i 2004, der tre departementer har bidratt økonomisk. Dette er Nærings- og handelsdepartementet (NHD), Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD) nåværende Moderniseringsdepartementet (MOD) og Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD). Det er i 2004 avholdt fire møter i referansegruppa, der NHD, ASD, MOD, UFD, LO og NHO deltar, mens SSP er sekretariat. Tredje møte i referansegruppa ble avholdt 23- 24.09.04 i Bodø, der deltakerne fra bedriftene i privat og offentlig sektor orienterte om sine erfaringer. En foreløpig evaluering ble levert til det siste møtet i referansegruppa den 6.12.04. Det er interessante resultater fra prosjektet, og SSP avventer endelig evaluering fra HiBo i løpet av første kvartal 2005.

Prosjektleder fra HiBo har orientert om IKT - prosjektet på den nasjonale nettverkskonferansen i SSPs regi den 1.10.04, på brukerforum i Aetat i november og på en internasjonal forskerkonferanse i slutten av november i Stavanger. Arbeidet med formidling av erfaringene fra prosjektet er i planleggingsfasen.

2.1.4 Satsingsområde 4 Forskning

2.1.4.1 Forskernettverk

Når det gjelder forskernettverket FOSA, ble det avholdt en forskerseminar i mai, der tema var forskjellige perspektiver på Pensjonskommisjonens innstilling. Forskerne i dette nettverket er trukket med i det forberedende arbeidet til SSPs milepælskonferanse "Seniorene det nye gullet" den 1-3.06.05, ved at konferansen er utvidet med et eget kunnskapsseminar for forskere og andre interesserte.

Forsker Anne Inga Hilsen, AFI har påtatt seg koordineringsrollen for nettverket.

NOVA forsker Per Erik Solem arbeider fortløpende med et sammendrag / resyme av gjennomførte og pågående forskningsprosjekter på feltet.

2.1.4.2 Løpende evaluering

SSP har avtale med doktorgradsstipendiat Liv Hanson Ausland om bistand til en fortløpende evaluering og prosessveiledning underveis i krafttaksperioden.

2.1.4.3 Stipendiat

SSP har inngått avtale med doktorgradstipendiat Liv Hanson Ausland om å gi driftstøtte til doktorgradsarbeidet om seniorpolitikk i krafttaksperioden. Da vi mener det er viktig å utvikle kunnskap på fagfeltet gav vi i 2004 også økonomisk støtte til doktorgradsstudiet til Anne Inga Hilsen, AFI.

2.1.5 Satsingsområde 5 Utdanning og kompetanseheving

2.1.5.1 Konsulentnettverk i regionene

Det er etablert sju regionale nettverk av konsulenter, personalmedarbeidere, og ulike representanter for sentrale virksomheter/bedrifter. Det er omlag 120 personer som er registrert som deltakere i nettverket.

De etablerte nettverkene dekker: Nord-Norge, (Finmark, Troms), Midt-Norge (Sør- og Nord-Trøndelag), Vest-Norge (Hordaland, Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane), Sørvest-Norge (Rogaland), Viken I (Telemark, Vestfold, Buskerud) og Viken II (Østfold, Oslo, Akershus, Oppland, Hedmark)

Fra nettverkene rapporteres det jevnlig aktivitet, med møtefrekvens på 2-4 treff i året. Den 30.09-01.10.04 arrangerte vi en nasjonal nettverkskonferanse på Lørenskog, Akershus for alle deltakerne i konsulentnettverket. 85 av nettverkets omlag 120 medlemmer deltok. Om lag halvparten var deltakere med et spesielt ansvar for seniorpolitikk i arbeidslivssentrene, og resten en god blanding av konsulenter/internkonsulenter fra offentlig og privat sektor. Det var

Nettverk Viken som sto for arrangementet, både faglig innhold og gjennomføring av nettverkskonferansen. Hovedtema var ”det gode liv gjennom det gode arbeid”. Konferansen ble gjennomført med stor grad av delaktighet fra deltakernes side.

Nettverk Midt-Norge gjennomførte i oktober 2004 en oppfølger av konferansen ”Sats på seniorenene”. Konferansen ble avholdt i Trondheim og hadde tittelen ”Seniorpolitikk; Inkludering eller tvangspensjonering”. Det deltok om lag 100 personer og hverdagshistorier fra Levanger v.g.s; Trondheim byggeservice KF; SpareBank 1 Midt-Norge og Trondheim kommune ble også belyst.

2.1.5.2 Styrket utdanningstilbud på høyskolenivå

Høyskolen i Vestfold, Lillehammer og Stavanger hadde ikke tilstrekkelig antall søkere og gjennomførte derfor ikke studiet. SSP tok initiativ til et møte mellom de tre høyskolene og oppfordret dem til å inngå et samarbeide om sine tilbud

2.2 Konsulent- og rådgivningsarbeid

2.2.1 Seniorpolitikk

Aktivitet	Offentlig sektor	Privat sektor
Møter i SSP	29	14
Møter i virksomheter/veiledning	17	19
Foredrag	30	24
Seminar/prosessarbeid, hele dager	8	5
Presentere SSP på konferanser/stands, dager	13	5

Dette er en videreføring av den type bistandsarbeid overfor virksomheter som SSP har drevet i mer enn 10 år. Møter/rådgivning er ofte som en del av startfasen av det seniorpolitiske arbeidet i en virksomhet, der bevisstgjøringsaspektet er fremtredende. Foredrag er gjerne som en del av en større samling med flere innspillere. Seminardager er forankringsarbeide og dypere prosesser i den enkelte virksomhet.

2.3 Annet

2.3.1 Høringssaker

SSPs administrasjon har siden juni 2004 avgitt følgende fire høringsuttalelser til: Modernisert folketrygd, Innstilling til Arbeidslivslovsutvalget, Håndheving av arbeidsmiljølovens diskrimineringsbestemmelser og En ny arbeids- og velferdsforvaltning- om samordning av Aetats, trygdeetatens og sosialtjenestens oppgaver.

NOU 2004:29- Utredning fra Deltidsutvalget ble også sendt oss til høring. Den ble vurdert og tatt til orientering uten kommentar.

2.3.2 Internasjonalt samarbeid

Vi har hatt samarbeid med forskere og fagfolk i flere land i Europa det siste året:

2.3.2.1 Leonardoprojekt

SSP ble i 2002 deltaker i prosjektet ”Strategies to overcome barriers to employment for the over 50s” i EUs Leonardoprogram. Prosjektet avsluttes 31. april 2005. Deltakernasjoner var Storbritannia, Frankrike, Polen, Spania og Norge. SSPs rolle i prosjektet har vært å være en faglig ressurs og veileder i prosjektet, men også partner. Prosjektet har rettet seg inn mot flere områder der arbeidstakere over 50 år har problemer: rekruttering, yrkesrettet opplæring/veiledning for arbeidsledige, opplæring/kompetanse for personalmedarbeidere og ledere, strategier for aldersmangfold mm. Deltakerne i prosjektet hadde 2 møter i 2004, i Polen og England.

Det er etablert en webside www.50pluseurope.co.uk som vil vise de produktene som er utviklet i prosjektet: a) Et interaktivt veiledingsverktøy beregnet på de over 50 (på engelsk) b) Seniorpolitisk sjekklister for arbeidsgivere og c) Politiske anbefalinger. Prosjektet avsluttes 30.04.05.

Koordinator for Leonardoprojektet, Jan Shepherd, University of Surrey, kom på studiebesøk til SSP i november.

2.3.2.2 Finland

SSP fikk besøk av 20 representanter fra 3 finske kommuner som var på studietur i Norge. Hovedfokus var Inkluderende arbeidsliv og seniorpolitikk. SSP orienterte om Krafttaket og bl.a. om kommuner som har lyktes med seniorpolitiske satsinger. KS organiserte studiebesøket.

2.3.2.3 Island

Etter henvendelse fra Aetat Arbeidsdirektoratet fikk SSP besøk av den islandske arbeidsdirektøren, Gissur Petursson, i februar. Petursson var svært interessert i seniorpolitikk og ønsket å få vite mer om hva vi gjør i Norge på dette feltet. På møtet ble Åsmund Lunde invitert til en nasjonal konferanse om seniorpolitikk på Island for å fortelle om erfaringene vi har med dette arbeidet her i landet. Konferansen ble arrangert i Reykjavik i mai med over 100 deltakere og innlegget fra Norge ble i stor grad holdt på nynorsk (og noe engelsk). Tilbakemeldingene tydet på at det ikke var store språkproblemer.

2.3.2.4 Bremen, Tyskland

TTT-samling (Train the trainer) har de senere årene hatt årlig seminarer. I år var Verner Bakke, Wigdis Andresen og Kari Sørgaard alle SSP deltakere i Bremen. Dette er et nettverk som samles årlig med henblikk på egenutvikling og utvikling av veiledningsmetodikk over eldre i omstillingsfaser.

2.3.2.5 Amsterdam, Nederland

Forsommeren 2004 hadde vi studietur til Nederland. Alle ansatte ved senteret så nært som sekretær dro. Dessuten hadde vi med representanter fra AAD ved Øystein Haram og Finn

Bjørnar Lund. Vertskap for oss var kolleger ved Odyssee i Baarn.. Vi besøkte blant annet Van Lanschot Bankiers at Den Bosch, AWWN, employers association at Haarlem og municipality Haarlem. Dessuten fikk vi orientering fra sekretæren for det nederlandske krafttaket.

2.3.2.6 Verona, Italia

To av våre ansatte deltok på internasjonal konferanse om aldring i Verona oktober 2004.

2.3.2.7 OECD

SSP hadde besøk av to forskere fra OECD som del av deres kartlegging og utarbeidelse av landsrapport om eldre arbeidstakere og pensjoner i Norge i 2003. Dette ble fulgt opp med en konferanse der fagfolk fra myndigheter og organisasjoner deltok. Rapporten kom i 2004.

2.3.3 Forberedelse til pensjonsalderen (FTP) – Seniorseminar

De fleste eksterne og interne kursarrangører kaller nå "Kurs i forberedelse til pensjonsalderen" - for "Seniorseminar-/kurs". SSP antar at navneendringen er et eksempel på en økende bruk av begrepet "senior" i det norske samfunn, i stedet for "eldre/pensjonist". "Seniorseminar" brukes også i dag i en seniorpolitisk sammenheng hvor fokus er motivasjon og arbeidsglede for at ansatte skal velge å fortsette i jobben fram til pensjonsalderen.

Informasjon fra de største eksterne kurstilbydere kan oppsummeres slik:

Samlet sett har det vært en økende interesse for FTP/Seniorseminar i 2004 i forhold til året før. Riktignok er det en kursarrangør som melder om nedgang i søkningen til åpne kurs, men generelt er det en økende interesse fra offentlige og private virksomheter som vil arrangere interne kurs på arbeidsplassen, gjerne med individuell veiledning /beregning av pensjon. Pensjonistrådgiver Harald Engelstad skriver f.eks: "Folk flest vil først finne ut av sine pensjons og pensjoneringsmuligheter før de tar stilling til egen pensjonering".

Det har også vært en økt interesse for dagssamlinger med fokus på pensjon/økonomi. Flere oppdragsgivere gir uttrykk for at de gjerne vil at de ansatte som deltar på seminar, skal fortsette i jobben fram til pensjonsalderen, mens andre signaliserer at det er nedbemanning på gang og at det ønskelig at deltakere velger å gå av med AFP – eller tar imot en "pakke".

SSP antar at den økende søkning til FTP/Seniorseminar kan ha sammenheng med mer optimisme, "gode tider" i virksomheter, at aldersgruppa 60+ er økende og kursdeltakerne er fornøyde og anbefaler kurset til kollegaer.

SSP deltar som foreleser på noen interne seminar, se nedenfor, og er kursansvarlig for seniorseminar i NRK og Legeforeningen.

Aktivitetsoversikt over SSP sin deltakelse på FTP/Seniorseminar.

Hva	Offentlig sektor	Privat sektor
FTP (Antall seminardager)	12	20

2.3.4 Materiell

SSP har to aktuelle artikler til bruk ved FTP kurs på vår hjemmeside, seniorpolitikk.no.

- 1 Pensjonsordninger og pensjonsøkonomi
- 2 Familie- og arverett

Oslo, 15. januar 2005

Godkjent i årsmøtet 3. mai 2005